

Joost Groeneveld

Weer eens de schuld van de scheidsrechter?

Op het eerste gezicht zou je bij toezicht kunnen denken dat iemand meekijkt, zoals een toeschouwer, een kijker: iemand die – om welke reden dan ook – belang stelt in het gebodene en overigens passief is. Maar zo zit toezicht niet in elkaar. Er is toezicht en er is een houder van dat toezicht. Die heeft het toezicht van iemand gekregen: van een autoriteit die van oordeel is dat dit toezicht nodig is. Er kan namelijk iets mis gaan dat niet mag mis gaan, omdat wordt gevreesd dat de mogelijke gevolgen van dit risico te groot zijn.

Toezicht impliceert een hiërarchie. De waargenomen activiteit staat – met zijn uitvoerder – onder toezicht. Niet altijd is iedereen het met de ondertoelichtstelling eens. Dat ligt om uiteenlopende redenen voor de hand. We hebben er voor gestudeerd. Het is een specialisme. Wie beter dan wij zelf ...? Toezicht heeft alleen maar als gevolg dat de uitvoerders met hun werkzaamheden niet meer voor vol worden aan gezien. Dan ontbreekt het bij al die anderen al gauw aan het broodnodige vertrouwen. En hoe kunnen we dan ons werk nog goed doen? Daarbij kost het bergen geld en tijd die we wel beter kunnen besteden. En zal, uitgaande van de 'wet van behoud van risico', door de beveiliging die het toezicht biedt, de onderliggende uitvoering niet moeten inteveren? Wordt het anders niet schieten met een kanon op een mug? En wie zou dat allemaal moeten gaan betalen?

Van de andere kant: als alles in orde is, zal het toezicht dat wet uitwijzen. Het gaat om een risico dat zich natuurlijk nooit manifesteert. Want we zorgen zelf voor kwaliteit. We zijn verantwoordelijk, zowel individueel als collectief, voor een goede beroepsuitoefening. Het beloningssysteem zet een premie op kwaliteit en niet op kwantiteit. En het is ons een eer dat we het goed doen. We zoeken geen verontschuldiging als het toch eens een keertje zou misgaan: een ongeluk zit ten slotte in een klein hoekje. En ook accountants zijn mensen. Maar dat het eens een keertje mis gaat, mag en kan niet meer zijn dan de zeer hoge uitzondering. En dan zijn we de eersten om zonder terughoudendheid adequate maatregelen te treffen. Denkt u dat ook?

Accountancy in Nederland is onder toezicht gesteld van de Autoriteit Financiële Markten. En de toezichthouder is met bevindingen gekomen. Die bestaan niet uit een goedkeurende verklaring. De kritiek volgt op die door De Nederlandsche Bank van een paar weken geleden. De radio besteedt er aandacht aan. De kranten staan er bol van. Op zich is dat een compliment aan de beroepsgroep: als we dit allemaal al hadden geweten of gedacht, zou het niet zo'n opzien baren. Ondanks alle ontsokkelingen en schandalen van de laatste kwart eeuw staat de Nederlandse accountancy dus kennelijk goed aangeschreven.

En ik stel me de reacties van alle betrokkenen ongeveer als volgt voor. Onze woordvoerder: 'We zijn er reuze van geschrokken. Natuurlijk is dit voor ons een verrassing. En geen aangename. Daar zullen we ons voordeel mee doen, want de zaken die door de toezichthouder zijn gesignaleerd, kunnen natuurlijk niet door de beugel. Het rapport is verplichte kost voor al onze accountants'. Ja, als het waar was. Maar het Koninklijk NIVRA schrijft: 'Naar wij begrijpen bestaat er voor een belangrijk deel van de in het rapport genoemde casussen nog verschil van inzicht ...' en het kwalificeert het rapport als 'voorbarig' en 'suggestief'. Het NIVRA merkt voorts op dat 'Toezichthouders ook een politieke agenda (hebben)'. En vervolgens: 'Het rapport van de AFM heeft betrekking op controles van jaarrekeningen over 2008. Inmiddels zijn door de kantoren de controles over 2009 afgerond en wordt gewerkt aan controles over 2010'. Ja, na het onderzoek! Volgens het NIVRA is de AFM dus enerzijds te vroeg en anderzijds te laat. En schrijft ze zulke rapporten om haar bestaansrecht aan te tonen. En het is allemaal nog helemaal niet aangetoond. Conclusie: trek je er niet te veel van aan. Zo diskwalificeert het NIVRA de AFM; van het rapport is dan niet veel meer over. Of diskwalificeert het NIVRA hiermee zichzelf? Zou Eumedion (een belangenorganisatie van institutionele beleggers) zich hierdoor laten geruststellen? Wie wel? Zulke reacties geven me pas echt de zenuwen. An

Joost Groeneveld RA BV, directeur Wingman Business Valuators BV, Breda